



ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ  
ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ – ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ-ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ

## Η νήσος Κέα στα πλαίσια της αειφόρου ανάπτυξης.

Μαρία ΔΕΜΕΝΕΓΑ  
Αρχιτέκτων μηχανικός Ε.Μ.Π.

---

Υπεύθυνη Μαθήματος: Σ. Αυγερινού - Κολώνια,  
Διδακτική Ομάδα: Ε.Κλαμπατσέα, Ν.Μπελαβίλας

**Αντικείμενο** η περιγραφή και η αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης της νήσου Κέας και των μέχρι σήμερα αναπτυξιακών επιλογών του νησιού. Δια μέσου της καταγραφής της αναπτυξιακής πολιτικής που εφαρμόζεται στο νησί τις τελευταίες δεκαετίες επιχειρείται ο εντοπισμός τόσο των εφαρμοσμένων μέτρων όσο και των δυνατοτήτων του νησιού να δοθούν λύσεις στα προβλήματα με όρους αιεφορίας. **Ως υπόθεση εργασίας ορίζεται ότι η μονοκαλλιέργεια της παραθεριστικής κατοικίας και των περιοδικών επισκεπτών στο νησί δεν μπορεί να αποτελεί αναπτυξιακό μονόδρομο για την περιοχή.**

**Σκοπός** της έρευνας είναι να εξετάσει τη δυνατότητα του νησιού για αιεφορική ανάπτυξη. Η ανάλυση των παραγόντων αιεφορίας - που πραγματοποιείται- οδηγεί σε διαφορετικά σενάρια ανάπτυξης της νήσου. Η σύγκριση των σεναρίων εξετάζει τη δυνατότητα του νησιού για αιεφορική ανάπτυξη.

## **Εργαλεία**

- Βιβλιογραφική έρευνα
- Συμπεράσματα έρευνας που διεξαχθεί κατά το χειμερινό εξάμηνο (Πρωτογενή έρευνα με ερωτηματολόγια – ποιοτικά συμπεράσματα. Επισκέψεις σε υπηρεσίες και περιοχές μελέτης,Μελέτη ΣΧΟΟΑΠ, Α Φάση)

# ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- Agenda 21, 1992, Ρίο κεφάλαιο 17 *«τα παράκτια κράτη πρέπει να αναπτύξουν πολιτικές που θα αφορούν στην ολοκληρωμένη διαχείριση του παράκτιου χώρου.»*
- Πρώτη Παγκόσμια Διάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη των Μικρών Νησιωτικών κρατών, στα νησιά Μπαρμπάντος το 1994

## Ευρωπαϊκή Ένωση

Πράσινο Βιβλίο για το Αστικό Περιβάλλον (1990), Ανακοίνωση για ένα Πρόγραμμα Δράσεων στις Πόλεις (1997), Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση Ένα Πλαίσιο Δράσεων (1998)

Η προσέγγιση τους μπορεί να αναλυθεί σε τρεις βασικούς τομείς:

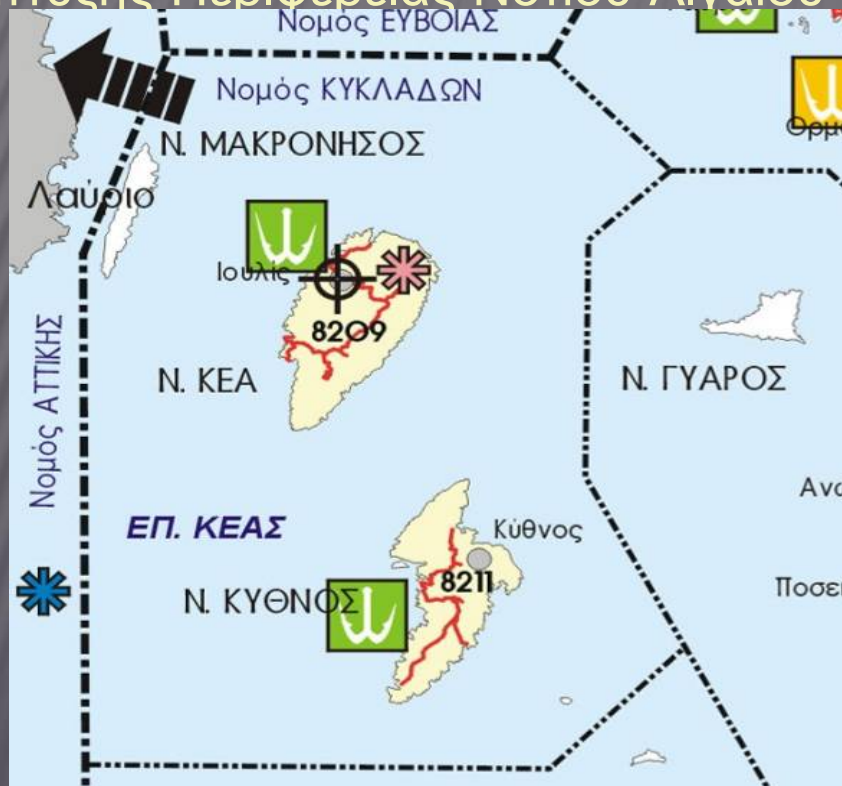
- τον κοινωνικό - «αστική διακυβέρνηση» «κοινωνική συνοχή»
  - τον οικονομικό - αποτελεσματικότητα - ισοκατανομή κόστους
  - τον περιβαλλοντικό - προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος, κατάλληλη διαχείριση των φυσικών πόρων
-


# ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ






## Ελλάδα:

- «Βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της χώρας», 1997
- «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη», 1999

## Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (ΦΕΚ 1487 Β' / 10.10.03)

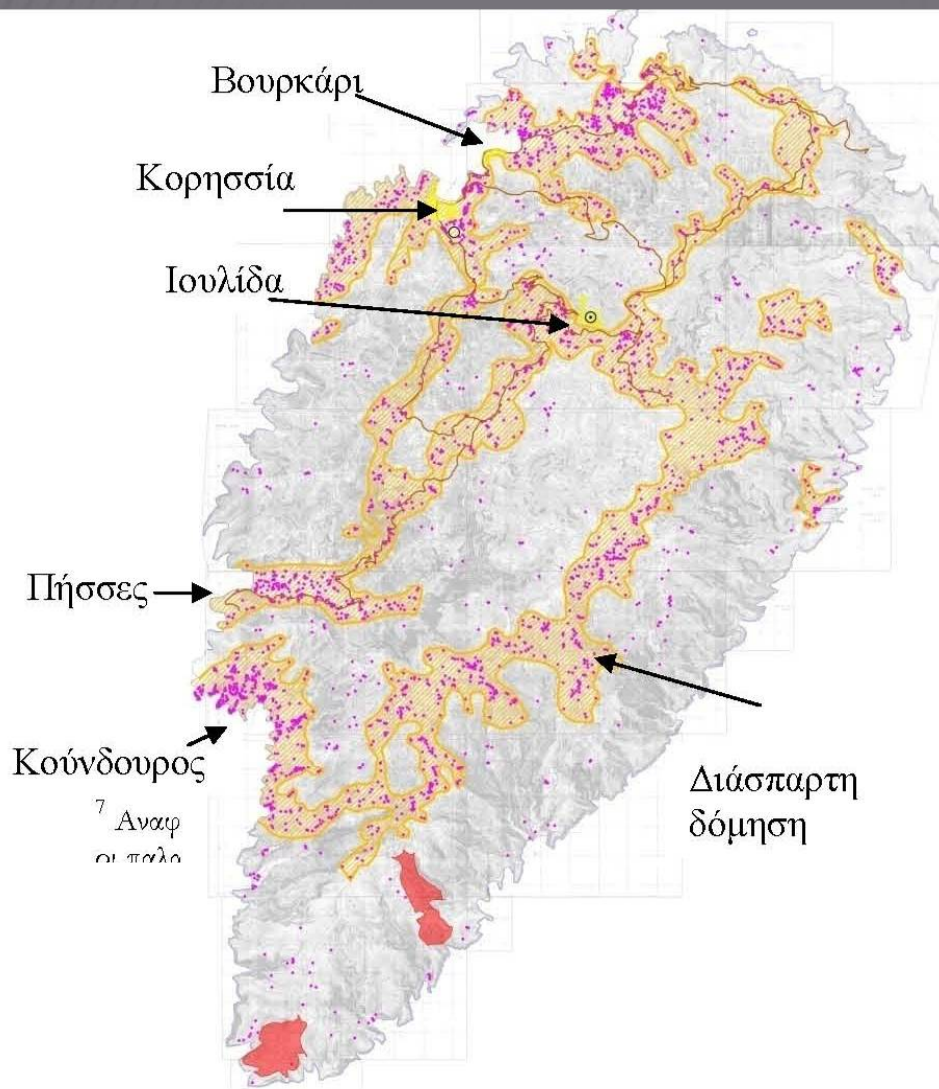


 Εξάρτηση από άλλη Περιφέρεια

- Σημαντικές Περιβαλλοντικές Πιέσεις από:
-  Θαλάσσιες Μεταφορές
  -  Γεωργικές Δραστηριότητες
  -  Λατόμευση Μαρμάρου & Εξόρυξη
  -  Βιομηχανία - Βιοτεχνία
  -  Τουρισμός - Παραθερισμός



# Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΕΑΣ



- Βορειότερο νησί Δυτικών Κυκλάδων
- Πλησιέστερο προς την ηπειρωτική χώρα
- Σήμα της Αειφορίας (2006-2007)

## Χρήσεις Γης - Δόμηση



**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ  
ΚΕΑΣ. ΑΞΟΝΕΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ.  
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ**

Περιοχή	Α' γενής		Β' γενής		Γ' γενής	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Κ / Δ.Δ. Ιουλίδος	52,5	33,2	21,0	39,5	26,5	27,3
Κ / Δ.Δ. Κορησσίας	18,8	13,9	34,3	36,9	46,9	49,1
<b>ΔΗΜΟΣ ΚΕΑΣ</b>	<b>41,8</b>	<b>26,8</b>	<b>25,2</b>	<b>38,6</b>	<b>33,0</b>	<b>34,6</b>
ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	21,4	13,2	30,2	29,6	48,4	57,3
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	19,9	15,2	25,3	23,0	54,8	61,8

Διαχρονική εξέλιξη διάρθρωσης απασχόλησης – Ποσοστιαία συμμετοχή, **1991-2001**  
Πηγή: ΕΣΥΕ 1991, 2001

# SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ – ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Περιοχές που διατηρούν τη φυσικότητα τους ή την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του τόπου	Αλλοίωση φυσικού τοπίου	Εκπόνηση μελέτης ΣΧΟΟΑΠ	Αλλοίωση του χαρακτήρα του νησιού
Ιστορικότητα τόπου – ανασκαφή σημαντικών μνημείων και ιστορικών τεκμηρίων	Εγκατάλειψη παραδοσιακών οικισμών από το μόνιμο πληθυσμό	Εθνικά και Ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα(ΕΣΠΑ)	Έντονη οικιστική ανάπτυξη
Στρατηγική θέση νησιού κοντά στο αστικό κέντρο- μικρός χρόνος προσπέλασης-εύκολη διακίνηση γεωργικών κτηνοτροφικών προϊόντων	Στρατηγική θέση νησιού κοντά στο αστικό κέντρο- μικρός χρόνος προσπέλασης-συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση κατοικίας από παραθεριστές		Έντονη εξάρτηση του νησιού από άλλη Περιφέρεια
Ανυπαρξία βιομηχανίας	Απουσία πιστοποίησης και προβολής των τοπικών προϊόντων	Συνδυασμός πρωτογενή και τριτογενή τομέα	Ατμοσφαιρική ρύπανση και κλιματική αλλαγή
Ανάδειξη και συντήρηση του πολιτιστικού δυναμικού	Συγκέντρωση υπηρεσιών στον οικισμό της Ιουλίδας		
Περιορισμένη αλλοίωση από την εισβολή του τουρισμού	Συγκρούσεις δραστηριοτήτων		Είσοδος παραθεριστών

# SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ – ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Εξασφαλισμένη εσωτερική αγορά προϊόντων πρωτογενή τομέα	Αδιαφορία νεότερου πληθυσμού για τις γεωργικές-κτηνοτροφικές δραστηριότητες	Στροφή σε βιολογικά προϊόντα	Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού
Φυσικοί πόροι –ιδιαίτερο φυσικό κάλλος	Αραιοκατοικημένες, μη συνεκτικές περιοχές	Ανάπτυξη αγροτουρισμού	
Ύπαρξη κάμπινγκ	Αυξημένη ανοικοδόμηση		
	Εκτός σχεδίου δόμηση		
	Ανυπαρξία σχεδιασμού - έλλειψη σαφούς οριοθέτησης των χρήσεων γης		
	Έλλειψη σύνδεσης μεταξύ των τομέων της παραγωγής.		



# SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ-ΥΠΟΔΟΜΕΣ-ΔΙΚΤΥΑ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Βελτίωση ποιότητας ζωής των κατοίκων		Εκπόνηση μελέτης ΣΧΟΟΑΠ	Αλλοίωση του χαρακτήρα του νησιού
Καλή σύνδεση με μητροπολιτικό κέντρο		Βελτίωση συνδεσιμότητας με άλλα νησιά	
Ανάπτυξη ΑΠΕ	Υποβάθμιση τοπίου	ΕΣΠΑ	
Υπαρξη ελικοδρομίου	Μη ύπαρξη Μέσων Μαζικής Μεταφοράς		
Υπαρξη κέντρου υγείας στην Ιουλίδα	Ανεπαρκής ιατρική κάλυψη ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες		
Σε εξέλιξη εργασίες για τη δημιουργία βιολογικής μονάδας καθαρισμού	Μη ύπαρξη βιολογικής μονάδας καθαρισμού		
Σε εξέλιξη εργασίες για τη δημιουργία ΧΥΤΑ	Μη ύπαρξη ΧΥΤΑ		
Παροχή δωρεάν δικτύου wireless internet από το δήμο	Έλλειψη δικτύου ύδρευσης – Μη ορθολογική διαχείριση υδάτινων πόρων		
Σχεδιασμός οδικού δικτύου με ένταξη του στο ανάγλυφο του εδάφους	Έλλειψη σχεδιασμού δικτύων κοινής ωφέλειας		



Πηγή: Προσωπικό αρχείο

# SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Λειτουργία κοινωνικών προγραμμάτων	Έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων-δραστηριοτήτων	Εκπόνηση μελέτης ΣΧΟΟΑΠ	Αλλοίωση κοινωνικού χαρακτήρα του νησιού
Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά προγράμματα		Εθνικά και Ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα(ΕΣΠΑ)	
Ενημέρωση και εκπαίδευση τοπικής κοινωνίας	Αποχώρηση ντόπιων κατοίκων –Αλλοίωση τοπικής κοινωνίας		
Ανάδειξη πολιτισμικού – αρχιτεκτονικού αποθέματος			
Ανάπτυξη αειφόρου τουρισμού		Ανάπτυξη αειφόρου τουρισμού(Ε.Ε.)	

# SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Υπαρξη τριών καταφύγιων Αγριας Ζωής	Έλλειψη μηχανισμού ελέγχου	Εκπόνηση μελέτης ΣΧΟΟΑΠ	Ατμοσφαιρική ρύπανση και κλιματική αλλαγή
Υπαρξη περιοχής ενταγμένης στη NATURA 2000.	Ελλιπής καταγραφή χλωρίδας και πανίδας της περιοχής	Εθνικά και Ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα(ΕΣΠΑ)	
Ανάπτυξη αειφόρου τουρισμού	Επέκταση οικιστικής γης	Ανάπτυξη αειφόρου τουρισμού(Ε.Ε.)	
	Πιέσεις παράκτιων ζωνών		
	Έλλειψη ΧΥΤΑ		
	Έλλειψη βιολογικού καθαρισμού		

# ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΚΕΑ

Σενάριο Α: ανάπτυξη τριτογενούς τομέα παραγωγής - σενάριο τάσεων

ΤΟΜΕΑΣ	Αναπτυξιακή πολιτική	Θετικά	Αρνητικά
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ, ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ	-Ανάπτυξη τριτογενούς τομέα παραγωγής -Ανάπτυξη παραθερισμού	-Οικονομική ανάπτυξη	-Ανοικοδόμηση -Αλλοίωση τοπίου, περιβάλλοντος -Περαιτέρω μείωση πρωτογενούς τομέα -Εγκατάλειψη παραδοσιακών οικισμών
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ- ΥΠΟΔΟΜΕΣ- ΔΙΚΤΥΑ	-Δημιουργία ΧΥΤΑ -Δημιουργία βιολογικού καθαρισμού -Ανάπτυξη ΑΠΕ -Ανάπτυξη οδικού δικτύου	-Μείωση ρύπανσης -Ενεργειακά κέρδη	-Αλλοίωση του τοπίου
ΚΟΙΝΩΝΙΑ- ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	-Μη λήψη περαιτέρω μέτρων		-Αλλοίωση κοινωνικού και πολιτισμικού χαρακτήρα του νησιού
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	-Μη λήψη περαιτέρω μέτρων		-Καταστροφή παράκτιων οικοσυστημάτων -Εξαφάνιση σπάνιων ειδών χλωρίδας και πανίδας.



## Σενάριο Β: ανάπτυξη πρωτογενούς τομέα παραγωγής

ΤΟΜΕΑΣ	Αναπτυξιακή πολιτική	Θετικά	Αρνητικά
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ, ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ	-Ανάπτυξη πρωτογενούς τομέα παραγωγής	-Οικονομική ανάπτυξη -Μείωση φαινομένου παραθερισμού, λόγω της μείωσης των λειτουργιών ψυχαγωγίας-αναψυχής	-Αδυναμία εύρεσης ανθρώπινου δυναμικού -Ρύπανση λόγω λπασμάτων ή υπερβόσκησης -Αλλοίωση τοπίου
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ- ΥΠΟΔΟΜΕΣ- ΔΙΚΤΥΑ	-Δημιουργία ΧΥΤΑ -Δημιουργία βιολογικού καθαρισμού -Ανάπτυξη οδικού δικτύου	-Μείωση ρύπανσης	-Αλλοίωση του τοπίου
ΚΟΙΝΩΝΙΑ- ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	-Δημιουργία περισσότερων κοινωνικών προγραμμάτων εκπαίδευσης και ενημέρωσης	- Ενημέρωση νέας γενιάς για παραδοσιακά προϊόντα -Διατήρηση κοινωνικού και πολιτισμικού χαρακτήρα του νησιού	
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	-Μη λήψη περαιτέρω μέτρων	-Ανάπτυξη αγροτικής γης	-Ανάπτυξη αγροτικής γης εις βάρος παράκτιων οικοσυστημάτων

## Σενάριο Γ: βασίζεται στην πολυτομεακή παραγωγική ανάπτυξη

ΤΟΜΕΑΣ	Αναπτυξιακή πολιτική	Θετικά	Αρνητικά
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ, ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Ανάπτυξη πρωτογενούς τομέα παραγωγής</li> <li>-Ανάπτυξη τοπικής βιομηχανίας, προώθησης τοπικών προϊόντων</li> <li>-Ανάπτυξη αειφόρου τουρισμού (αγροτουρισμού, πολιτισμικού) αυστηρότερο - Έλεγχος της δόμησης εκτός σχεδίου και εκτός των ορίων οικισμών</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Οικονομική ανάπτυξη</li> <li>-Ανάπτυξη κοινωνικής συνοχής</li> <li>-Πολιτισμική ανάπτυξη</li> <li>-Μη εγκατάλειψη νησιού από ντόπιους κατοίκους</li> <li>- Πληθώρα χρηματοδοτικών εργαλείων .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Αλλοίωση τοπίου</li> <li>- Ρύπανση λόγω ανάπτυξης βιομηχανίας</li> <li>-Ρύπανση λόγω λπασμάτων ή υπερβόσκησης</li> </ul>
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ- ΥΠΟΔΟΜΕΣ- ΔΙΚΤΥΑ	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Δημιουργία ΧΥΤΑ</li> <li>-Δημιουργία βιολογικού καθαρισμού</li> <li>-Ανάπτυξη οδικού δικτύου</li> <li>-Ανάπτυξη ΑΠΕ</li> <li>-Ανάπτυξη βιώσιμης κινητικότητας</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Μείωση ρύπανσης</li> <li>-Ενεργειακά κέρδη</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Αλλοίωση του τοπίου</li> </ul>

## Σενάριο Γ: βασίζεται στην πολυτομεακή παραγωγική ανάπτυξη

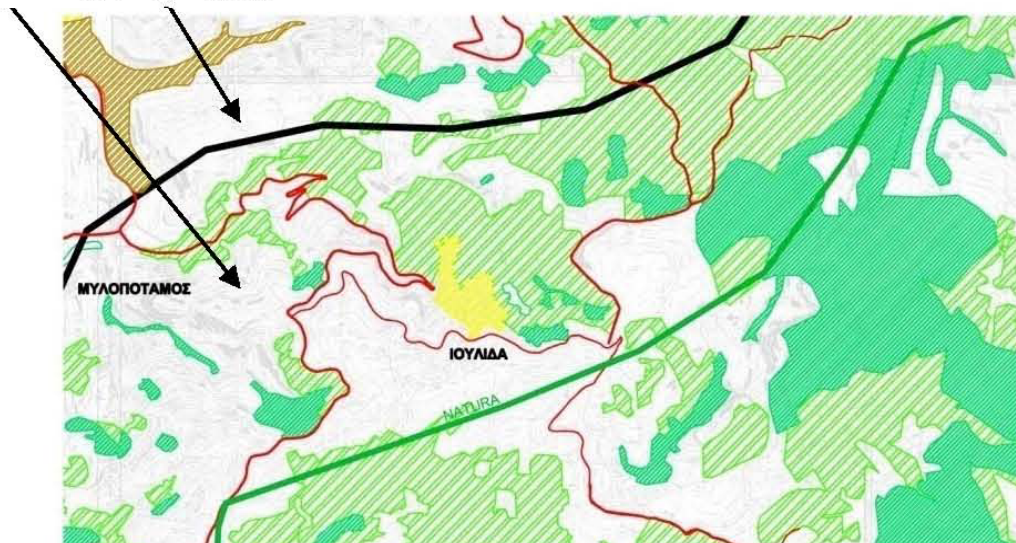
<b>ΚΟΙΝΩΝΙΑ- ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Δημιουργία περισσότερων κοινωνικών προγραμμάτων εκπαίδευσης και ενημέρωσης</li><li>- Ανάδειξη πολιτισμικών αποθεμάτων και προβολή αυτών</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Ενημέρωση νέας γενιάς για παραδοσιακά προϊόντα</li><li>- Διατήρηση κοινωνικού και πολιτισμικού χαρακτήρα του νησιού</li><li>- Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού</li></ul>	
<b>ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Επαρκής έλεγχος περιοχών προστασίας</li><li>- Εκμετάλλευση δυνατοτήτων περιοχών φυσικού κάλλους για ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.</li><li>- Εκπαίδευση και ενημέρωση κοινωνίας στα θέματα περιβάλλοντος</li><li>- Προστασία υδάτινων πόρων</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Μείωση πιέσεων στις παράκτιες ζώνες και εκτόνωση δραστηριοτήτων σε νέες δραστηριότητες πολιτισμικού χαρακτήρα</li><li>- Ευαισθητοποίηση κοινωνίας για το περιβάλλον</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Περιβαλλοντικές πιέσεις από ανάπτυξη δραστηριοτήτων</li></ul>

# ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΚΕΑΣ ΜΕ ΟΡΟΥΣ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ – ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ








ισσόροπη ανάπτυξη για το νησί μπορεί να έλθει δια μέσου της πολυτομέακης παραγωγικής ανάπτυξης

Επαληθεύεται η υπόθεση εργασίας ότι η μονοκαλλιέργεια του τριτογενή τομέα παραγωγής δε μπορεί να αποτελεί αναπτυξιακό μονόδρομο για την περιοχή. Για την επίτευξη μιας αειφορικής ανάπτυξης στο νησί απαιτείται άμεσος έλεγχος και σχεδιασμός που θα λαμβάνει υπόψη του τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του νησιού και δεν θα βασίζεται σε μια μονομερή αναπτυξιακή πολιτική που κινείται με βάση την οικονομία.

Ανάπτυξη γεωργικής γης



## Φυσικό Περιβάλλον Ο.Τ.Α. Βλάστηση

ΥΠΟΜΝΗΜΑ			
	Καλλιέργειες		Οικιστική Περιοχή
	Όριο Δημοτικών Διαμερισμάτων		Πυκνό Δάσος
	Όριο NATURA 2000		Αραιό Δάσος
	Οδικό δίκτυο		

Πηγή: Σχοοσπ Κέας 2005, Ιδία επεξεργασία



# ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Αγγελίδης Μ.( 3-6 Φεβρουαρίου 2005), *Χρήσεις γης και επιπτώσεις στον παράκτιο χώρο της Ελλάδας, HELECO '05, ΤΕΕ, Αθήνα.*
- Βαλετάς Γ., Βαρθαλίτης Δ. (1986), *Αφιέρωμα στην πνευματική Κέα*. εκδόσεις Κυκλαδικές, Αθήνα
- Βλαστός Θ., Πολύζος Ι. *Πολιτικές για το Αστικό Περιβάλλον – Η ευρωπαϊκή εμπειρία* Κεφ. 2, σελ. 91 – 112.
- Βουτσινάς Γ. (1991), *Λευκές μνήμες – Η ιστορία 36 χρόνων ενός Τζιώτη δημόσιου λειτουργού*. Στεγάδι, Κορησσία-Κέα
- Βουτσινάς Γ. (1986), *Ψήγματα Κέας*. Βουρκαριανή, Αθήνα
- Γκρέκας Βρ. (2005), *Ζωντανές μνήμες της παλιάς και νέας Τζιάς*. Κορφή, Αθήνα
- Γρηγορίου Π. Γ, Σαμιώτης Γ.Δ, Τσάλτας Γ.(1993),*Η Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών (Rio de Janeiro) για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, Παπαζήσης*
- Ελληνικό Δίκτυο Συνεργασίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη Παράκτιων και Νησιωτικών Περιοχών(2005).
- Δεπάστα Ν. (1973), *Μελετήματα νήσου Κέας*. Βιβλιοθήκη συνδέσμου Κείων αριθ. 8, Αθήνα
- Καραγεώργου Β.(2005)*Θεσμικό πλαίσιο και αρχές για την αειφόρο ανάπτυξη των νησιωτικών περιοχών σε διεθνές και περιφερειακό επίπεδο*. Στο: Τσάλτας Γ.(Επιμ.)*Αειφορία και περιβάλλον. Ο νησιωτικός χώρος στον 21<sup>ο</sup> αιώνα*, Σιδέρης,σελ.89-104.
- Κλουτσινιώτη Ρ., Φαράκλας Ν. (1986), *Τζιά (Κέα) – Ελληνική παραδοσιακή αρχιτεκτονική*. Εκδοτικός οίκος «Μέλισσα», Αθήνα
- Σημαντώνη-Μπουρνιά Ε., Μενδώνη Λ.Γ., Πανάγου Τ.Μ. (2009), *Καρθαία ελαχύνωτον στέρνον χθονός*, Υπουργείο Πολιτισμού – Ταμείο διαχείρισης πιστώσεων για την εκτέλεση αρχαιολογικών έργων, Αθήνα
- Στέφας Χ (1999), *Κέα – Βυζάντιον, Φραγκοκρατία, Τουρκοκρατία*. Βουρκαριανή, Αθήνα
- Σίμου Δ.(2006), *Έρευνα για την αειφόρο ανάπτυξη στην Κέα*. Δάφνη, Αθήνα
- ΣΧΟΟΑΠ Κέας (2005), Φωτόπουλος
- Χατζημπίρος Κ.(2005) *Αειφορία στα νησιά του Αιγαίου*. Εισήγηση στην 1<sup>η</sup> ιδρυτική συνεδρίαση δικτύου αειφορικών νησιών «ΔΑΦΝΗ». Στο:ΚΕΔΚΕ. Πρακτικά 1<sup>ης</sup> ιδρυτικής συνεδρίασης δικτύου αειφορικών νησιών «ΔΑΦΝΗ»,σελ.18-28

# ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Τουριστικός οδηγός (2009), *Κέα-Τζιά*. Ένωση επαγγελματιών και βιοτεχνών Κέας «Η πρόοδος 1945», Κέα
- Τσάλτας Γ.,(2004)Local agenda 21 και τοπική αυτοδιοίκηση. Στο:Τσάλτας Γ.,Κατσιμπάρδης Κ.(Επιμ.) Αειφορία και περιβάλλον. Η ευρωπαϊκή και εθνική προοπτική. Σιδέρης ,σελ.101-109.
- Ψυλλάς Ι.(1920), Ιστορία της Κέας, εκδ.Συνδέσμου των Κειών,
- ΥΠΕΘΟ, Γ.Γ. Περιφέρειας Ν. Αιγαίου (Ιούνιος 1994), *Περιφερειακό και Επιχειρηματικό πρόγραμμα 1994-99, Στόχοι-Υποπρογράμματα-Μέτρα*
- ΥΠΕΧΩΔΕ, Δ/ση χωροταξίας, ΕΠ.ΠΕΡ-ENVIPLAN, Τσεκούρας Γ.Θ. και συντελεστές (Μάιος 1999), *Χωροταξικό σχέδιο περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου – Α΄ φάση*. Αθήνα
- ΥΠΕΧΩΔΕ, Δ/ση χωροταξίας (Φεβρουάριος 1993), *Ειδική Χωροταξική μελέτη Κέας, Κύθνου, Σερίφου, Σίφνου – Α΄ φάση*. Αθήνα
- ΥΠΕΧΩΔΕ (Υπουργείο Περιβάλλοντος , Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων) (2003), Έγκριση Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικών Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφερειών Ελλάδος (ΦΕΚ 1471/9-10-2003), (ΦΕΚ 218/6-2-2004), (ΦΕΚ 1484/10-10-2003), (ΦΕΚ 1469/9-10-2003), (ΦΕΚ 1451/6-10-2003), (ΦΕΚ 1470/9-10-2003), (ΦΕΚ 1485/10-10-2003), (ΦΕΚ 1473/9-10-2003), (ΦΕΚ 1487/10-10-2003), (ΦΕΚ 1486/9-10-2003), (ΦΕΚ 56B/6-2-2004), Αθήνα.
- ΥΠΕΧΩΔΕ (2002), Ειδικό πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον παράκτιο χώρο (Εισήγηση στο Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης).
- ΥΧΟΠ Ν. Κυκλάδων (1984), *Προτάσεις χωροταξικής οργάνωσης*. Αθήνα
- ΥΧΟΠ Ν. Κυκλάδων (1982), *Πρόγραμμα ανάπτυξης 1983-87*. Αθήνα
- ISTOS(2005)Παρακολούθηση της αειφορίας σε περιφερειακό επίπεδο. Διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://www.istosweb.org/gr>
- <http://www.unwto.org/index.php>
- [www.kea.gr](http://www.kea.gr) , [www.keawest.gr/](http://www.keawest.gr/)